

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

3 maart 2009

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heren Hans Schoofs, Jef Tavernier en Piet De Bruyn, mevrouw Sabine Poleyn,
de heer Dirk De Cock en mevrouw Els Robeyns –**

betreffende het opstellen van maatregelen voor de bestrijding van cyberpesten

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Pesten, steaming, cyberpesten enzovoort. Pestgedrag manifesteert zich in vele vormen. De klassieke definitie van pesten van Dan Olweus: “Een student wordt gepest of getreiterd als hij of zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen verricht door één of meer andere studenten”, is door de tijd ingehaald. Door de nieuwe technologieën en de innovaties in de communicatiesector ontstaan steeds nieuwere en creatievere vormen van pesten. Ondanks de aandacht voor en het onderzoek naar pestgedrag vanuit het politieke veld, weten we nog maar weinig over de echte omvang van pesten. Pesten blijft een verborgen en vaak onderschat probleem, zowel binnen als buiten de schoolmuren. Nochtans is de impact van pesten niet gering. Een recente Amerikaanse studie zou via hersenonderzoek hebben geconstateerd dat intensief en langdurig pestgedrag hetzelfde psychische effect heeft als oorlogsgeweld of seksueel misbruik.

Uit het vorige verslag van het Kinderrechtencommissariaat blijkt dat er nog steeds klachten zijn over onoordeelkundig optreden van scholen, over het minimaliseren van het probleem en het leggen van de verantwoordelijkheid bij de gepeste leerling. In 2006-2007 pleegde een leerling zelfs zelfmoord wegens pestgedrag. In het verslag wordt ook verwezen naar cyberpesten. Via online games, maar evenzeer via msn, sms, e-mail enzovoort wordt het pestgedrag buiten de schoolmuren gewoon voortgezet. In 2005 deed IST (Instituut Samenleving & Technologie) onderzoek naar cyberpesten bij 2052 jongeren van het vijfde leerjaar tot het zesde middelbaar in Vlaanderen. De resultaten vertelden ons veel over het veiligheidsgevoel van jongeren binnen en buiten hun school. 14% van de jongeren voelt zich onveilig tot zeer onveilig op weg van en naar school. Het internet komt op de tweede plaats: 11,8% van de jongeren vindt het internet een onveilige of een zeer onveilige plaats. Daarna volgen respectievelijk de jeugdbeweging (6,4%), de school (6,5%) en de sportclub (5%).

In 2007 deed de Vrije Universiteit Brussel (VUB) een onderzoek naar het verband tussen emotionele en gedragsproblemen en cyberpesten bij 1022 jongeren uit de eerste graad secundair onderwijs in opdracht van de vzw ZIJN. 26,4% van de jongeren geeft aan dat ze met cyberpesten in aanraking zijn gekomen. Zeven

op de tien jongeren kwam afgelopen jaar in contact met een of andere vorm van deviant gsm- of internetgedrag. Gsm (een op drie) en instant messenger (een op twee) blijken de meest gebruikte instrumenten te zijn voor cyberpesten. Daders van cyberpesten geven aan dat wraak nemen en het voor de ‘fun’ doen de belangrijkste motieven zijn. Het onderzoek toont aan dat daders van cyberpesten de impact van hun daad onderschatten. Slechts een op vijftien vond cyberpesten heel erg. Een op drie vond het cyberpesten daarentegen helemaal niet erg. Cyberpesten varieert van beledigen, bedreigen tot iemand online uitsluiten en opzettelijk een virus doorsturen.

Het onderwijstijdschrift Klasse verwijst naar de laatste studie en bevestigt de bevindingen van het rapport van IST. Klasse kondigt een grootscheepse sensibiliseringscampagne omtrent cyberpesten op school aan. Drie tot acht procent van de kinderen zou volgens Klasse worden gepest.

Het onderwijs is hier niet ongevoelig voor. Binnen de scholen lopen talloze projecten rond cyberpesten en men voorziet in een ruim aanbod aan technieken en middelen (bijvoorbeeld de ‘no blame’-methode en werken met vertrouwensleerlingen) om het cyberpesten tegen te gaan. De minister ondersteunt de jaarlijkse Pesten-kan-niet-prijs van het Vlaams Netwerk Kies Kleur tegen Pesten. De Vlaamse Regering ondersteunt ook het Steunpunt Ongewenst gedrag op school van de vzw Limits. In oktober 2007 werd ook een uitvoerige campagne rond cyberpesten en veilig ICT-gebruik (informatie- en communicatietechnologie) gevoerd. Daarnaast werd ook in de lerarenopleiding en de eindtermen aandacht geschonken aan omgaan met geweld, burgerzin en het aanleren van sociale vaardigheden.

Met andere woorden, er gebeurt al veel rond cyberpesten in het onderwijs. De minister geeft zelf aan in de commissie Onderwijs dat scholen wellicht nog wel baat hebben bij het uitwisselen van goede praktijkvoorbeelden. Maar zoals het wetenschappelijk onderzoek al laat uitschijnen, is pesten en cyberpesten vooral een probleem dat zich buiten de schoolmuren voordoet. De aandacht binnen de school voor pesten staat in schril contrast met de aandacht voor pesten buiten de school.

Ook het tijdschrift Klasse legt de nadruk op het probleem binnen en buiten de school. Er wordt aangedrongen op een omvattende aanpak op school, op alle echelons, met leerkrachten, leerlingen, ouders en

leerlingenbegeleiders. Dat is een logische eerste stap. Toch blijkt dat het probleem zich zeker niet enkel op school voordoet. De aanpak moet dus nog omvatter zijn. Het zou dus wenselijk zijn om verregaande maatregelen te treffen in de domeinen onderwijs, jeugd, sport en welzijn. Initiatieven blijven echter in de marge.

Hans SCHOOFS

Jef TAVERNIER

Piet DE BRUYN

Sabine POLEYN

Dirk DE COCK

Els ROBEYNS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op:

- 1° het rapport van IST (Instituut Samenleving & Technologie) met betrekking tot cyberpesten bij jongeren in Vlaanderen in 2005;
- 2° de hoorzitting over cyberpesten op school in de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie van 25 oktober 2006;
- 3° de vraag om uitleg van de heer Hans Schoofs aan minister Frank Vandenbroucke met betrekking tot pesten en cyberpesten van 11 december 2008;
- 4° de vraag om uitleg van de heer Hans Schoofs aan minister Bert Anciaux met betrekking tot pesten en cyberpesten in jeugd- en sportverenigingen van 3 februari 2009;
- 5° de actuele vraag van mevrouw Else De Wachter aan minister Veerle Heeren met betrekking tot cyberpesten van woensdag 11 februari 2009;
- 6° de Europese overeenkomst met zeventien webondernemingen om de veiligheid van minderjarigen die gebruikmaken van socialenetsites te verbeteren van 10 februari 2009;
- 7° de besprekingen en aanbevelingen van de Europese Taskforce Sociale Netwerken van de Europese Commissie;
- 8° het onderzoek naar het verband tussen emotionele en gedragsproblemen en cyberpesten bij jongeren uit de eerste graad secundair onderwijs van de VUB (Vrije Universiteit Brussel) in opdracht van de vzw ZIJN – Beweging tegen geweld;

– vraagt de Vlaamse Regering:

- 1° de maatregelen tegen cyberpesten binnen de domeinen onderwijs, jeugd, sport en welzijn te optimaliseren door bijvoorbeeld de uitwisseling van goedepraktijkvoorbeelden;
- 2° preventief cyberpesten te voorkomen door jongeren, ouders en scholen te sensibiliseren

en aandacht te schenken aan een respectvol en veilig gsm- en internetgebruik;

- 3° ouders en scholen te informeren over hoe men cyberpesten het best kan aanpakken;
- 4° internetserviceproviders en mobiele operatoren aan te zetten sneller en actiever op te treden bij meldingen van cyberpesten;
- 5° extra kwalitatief onderzoek te doen naar de beleving van cyberpesten bij jongeren en ouders;
- 6° het fenomeen cyberpesten permanent te evalueren en de efficiëntie van de maatregelen om cyberpesten tegen te gaan op regelmatige basis te meten;
- 7° een meldpunt voor cyberpesten op te richten binnen het kenniscentrum voor mediawijsheid;
- 8° een actieplan op te stellen dat de bestrijding van pestgedrag op een gecoördineerde wijze aanpakt, zowel binnen als buiten de school;
- 9° daders van cyberpesten te sensibiliseren voor een respectvol gebruik van gsm en internet en de gevolgen van cyberpesten.

Hans SCHOOFS

Jef TAVERNIER

Piet DE BRUYN

Sabine POLEYN

Dirk DE COCK

Els ROBEYNS
